

Soolibooli

Opettajaksi opiskelevien liiton lehti

3/04

14.5.2004

Opetus
maksuttomaksi

Yliopistolaki 8 §

Kasvatus ja koulutus
yhteiskunnan perustar

Ei-teemanumero:

Ei mikään keskiverto
sivu 8

Kun kaunis ajatus ei riitä
sivu 10

- 3 Pääkirjoitus**
- 4 Mennen tullen**
Ajankohtaisia poimintoja.
- 7 Puolin ja toisin**
Pääsihteerin palsta.
- 8 Ei mikään keskiverto**
Hannu Päivinen on vuoden 2004 opettajaksi opiskeleva. Hän on aikuinen mies ja opiskelee lastentarhanopettajaksi Tampereen yliopistossa.
- 10 Kun kaunis ajatus ei riitä**
Miten todellisuudessa saadaan kaktus ja meriheinä kasvamaan samassa ruukussa? SOOLin seminaarissa aiheena oli inklusio.
- 12 Inklusiokeskustelu cp-vammaisen opettajan ja oppijan näkökulmasta**
Maria Aittolalla on kokemusta molemmista rooleista.
- 14 70's SOOL: Kamppailua tutkinno uudistuksen ja opettajaopiskelijoiden arvostuksen puolesta**
Millainen oli tutkinno uudistus 70-luvulla? Sarja päättyy.
- 18 TTP - Todella Tärkeä Paperi**
Lyyli Mantila arpoo numeroita kevättodistukseen.
- 19 Kuinka riittämättömyysriiviö taltutetaan?**
Vihulainen Elinan Kannon riesana Unkarissa.
- 20 Sensori: Pygmit bailaa**
J. Karjalaisen kokoelma suurennuslasin alla.
- 21 Meet the LISTEN board in Iceland**
What did they see during the few extra days?
- 22 Aimo Jalla: Kerjäläis-Pekka**
Aimolla on uusi ohjelmaformaatti.

Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki

Puhelin: (09) 1502 532
Email: sool@sool.fi

www.sool.fi

Soolibooli 3/04

www.sool.fi/soolibooli

JULKAISIJA
Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto
SOOL ry – www.sool.fi

TOIMITUKSEN YHTEYSTIEDOT
Soolibooli
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki
(09) 1502 537
soolibooli@sool.fi

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
Markus Söderlund (15.6.2004 asti)

TOIMITUS JA ULKOASU
Rami Setälä

PIIRROKSET
Jussi Anttonen
juho.anttonen@helsinki.fi

AVUSTAJAT TÄSSÄ NUMEROSSA
Kati Hakala, Henna Harsia, Tero Järvinen,
Elina Kanto, Eija Kumpu ja
Saara Väisänen

PAINO
Forssan Kirjapaino Oy

Tämä lehti painetaan 100% kierrätyskuidusta valmistetulle Lenza-Top -paperille.

ISSN 1235-3043

ILMESTYMISSAJAT 2004
Nro. Ilmestyy Aineisto
4/04 10.9. 18.6.
5/04 19.11. 15.10.

Soolibooli jaetaan kotiin kaikille Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liiton jäsenille. Sooliboolilla ei ole vakinaista toimittajakuntaa, joten jos mielessäsi on hyvä juttuidea tai olet halukas kirjoittamaan, ota yhteyttä toimitukseen. Julkaistuista artikkeleista maksetaan juttupalkkio sopimuksen mukaan.

Opettajankoulutus uusille raiteille

Liittokokous hyväksyi huhtikuussa SOOLin uuden koulutuspoliittisen ohjelman, jossa linjataan opettajaksi opiskelevien tavoitteet opettajankoulutuksen kehittämiselle. Ohjelma on kolmas laatuaan ja ainakin jossain määrin radikaalimpi kuin edeltäjänsä. Kaksi keskeistä muutosta aiempaan verrattuna liittyvät lastentarhanopettajien sekä aineenopettajien koulutukseen. Sen lisäksi, että varhaiskasvatuksen opiskelijoille olisi annettava suoraan oikeus ylempään korkeakoulututkintoon, tulee SOOLin mukaan lastentarhanopettajien kelpoisuusvaatimukseksi asettaa ylempi korkeakoulututkinto. Viesti on se, että laadukas varhaiskasvatus tai esiopetus edellyttää yhtä laajoja opintoja kuin esimerkiksi luokanopettajakoulutus. Tavoitteeseen liittyy paljon käytännön ongelmia, eikä sen toteutuminen näytä olevan kovin todennäköistä ainakaan lähiaikoina. Tavoitteita on kuitenkin hyvä olla – ja mitä kunnianhimoisempia sen parempi!

Liittokokous halusi myös kehittää aineenopettajakoulutusta ja etenkin niin sanottua suoravalintaa, joka mahdollistaa opettajan pedagogisten opintojen hajauttamisen usealla vuodelle heti opintojen alusta saakka. Suoravalintaohjelmien on todettu edistävän kasvua opettajuuteen erittäin positiivisella tavalla. Jatkossa suurin osa aineenopettajista tulisi kouluttaa juuri tällä tavalla. Samalla kuitenkin pedagogisten opintojen suorittamisen yhdessä vuodessa on oltava mahdollista. Linjaus on merkittävä ja katsoo selkeästi tulevaisuuteen.

Tosiasia on se, että opettajankoulutuksen kehittämiseksi tarvitaan toisinaan rajujakin uudistuksia. Uudessa tutkintorakenteessa on nähtävissä jo uusia piirteitä, kun pedagogiset opinnot pyritään jakamaan alempaan ja ylempään korkeakoulututkintoon. Tämä ei kuitenkaan vielä riitä. Koulutusta on uudistettava pitkäjänteisesti uutta luoden ja vanhaa kyseenalaistaen. Viime aikoina on kuultu huolestuttavia puheenvuoroja koulutukseensa tyytymättömiltä aineenopettajilta. Monien mielestä koulutus ei vastaa odotuksia eikä anna riittäviä eväitä opettajan ammattiin. Onko kuitenkin niin, että muutosvastarintaisten professorien lisäksi

markus.soderlund@sool.fi

si aineenopettajaksi opiskelevat itse estävät koulutuksen kehittämisen halutessaan vanhakantaisesti pitäytyä nykyisessä jälkeensä jääneessä järjestelmässä? Luokanopettajaksi opiskelevat tuntuvat olevan tyytyväisempiä, olkoonkin, että rahapula vaivaa yhtä jos toistakin laitosta.

SOOLin toiminnassa opettajaksi opiskelevien yhteisöllisyyden luominen on eräs tärkeimmistä ja arvokkaimmista päämääristä. Miksi pitäytyä koko opiskeluajan omissa ympyröissä, kun tulevaisuudessa toimitaan kuitenkin samoilla työmailla samoja ihmisiä

yhdessä kasvattaen ja opettaen? Lähinnä historiallisista syistä esimerkiksi luokan- ja aineenopettajien koulutukset ovat nykyään turhan eriytyneitä toisistaan. On hyvä, että myös tulevaisuudessa koulutetaan luokan- ja aineenopettajia omis- sa koulutusohjelmissaan, mutta koulutuksissa on enemmän yhteisiä tekijöitä kuin tällä hetkellä edes ymmärretään. Raja niiden välillä tuntuu joiltain osin jopa täysin keinotekoiselta.

Koulutus, jossa eri opettajaksi opiskelevien ryhmillä on mahdollisimman paljon yhteistä opetusta ja yhteisiä kursseja, tulee olla SOOLin edunvalvontatyön keskeinen tavoite. Laajeneva yhteinen peruskoulu on tälle periaatteelle ehkäpä tärkein peruste. Tavoitteen saavuttaminen kannustaa toivon mukaan myös soolilaisia ainejärjestöjä paikalliseen yhteistyöhön entistä enemmän. Ehkä olemme jossain vaiheessa siinä tilanteessa, että tietyssä yliopistossa kaikilla opettajaksi opiskelevilla on vain yksi, mutta sitäkin vaikutusvaltaisempi järjestö, joka kokoaa alleen kaikki tulevat maailman navat.

☆☆☆

Kirjoitin juuri viimeistä kertaa Sooliboolin pääkirjoituksen. Vuosi SOOLin puheenjohtajana ja lehden vastaavana päätoimittajana lähestyy loppuaan. On tullut aika kiittää lukijoita ja tekijöitä. On ollut suuri ilo työskennellä kanssanne. Toivotan kaikille aurinkoista ja rentouttavaa kesää sekä kaikkea hyvää!

Rahoitusongelmille julkisuutta

Opettajankoulutuksen heikentynyt rahoitustilanne johti valtakunnalliseen mielenilmaukseen kymmenellä opettajankoulutuspaikkakunnalla. Heikko rahatilanne on näkynyt opettajankoulutuksessa muun muassa täyttämättöminä opetusvirkoina, lähiopetuksen vähenemisenä, sivuaineiden tarjonnan romahtamisena, ryhmäkojen kasvamisena, henkilökunnan uupumuksena, kenttäharjoittelujen jäädyttämisenä sekä materiaalimak-suina.

Tapahtumiin eri opettajankoulutuspaikkakunnilla 31. maaliskuuta osallistui lähes tuhat opiskelijaa ja opettajankoulutuksen rahoitusongelmille saatiin runsaasti julkisuutta ja huomiota. SOOLin puheenjohtaja **Markus Söderlund** haluaa SOOLin hallituksen puolesta kiittää kaikkia mielenilmauksen suunnittelemiseen ja

toteuttamiseen osallistuneita: “Ilman jäsenyhdistysten aktiivista otetta mielenilmauksen järjestäminen ei olisi ollut mahdollista”.

Jatkossa opettajaksi opiskelevien on Söderlundin mukaan tarkkaan seurattava minkälaisiin toimenpiteisiin ongelmien korjaamiseksi eri tahoilla ryhdytään. “Nopeita ja dramaattisia muutoksia ei yleensä tapahdu. Viestimme on nyt kuitenkin lähtenyt hyvin liikkeelle ja vastaanotettu”, Söderlund toteaa.

Opettajaksi opiskelevien valtakunnallisen mielenilmauksen yhteydessä annetussa julkilausumassa vaadittiin selkeää parannusta opettajankoulutuksen rahoitukseen ja kansallista selvitystä siitä, mitkä syyt ovat johtaneet taloustilanteen heikentymiseen. (Julkilausuma kokonaisuudessaan sivulla 6.)

Mielenilmaus järjestettiin Helsingissä,...

Rovaniemellä,...

Kohti parempaa koulutusta

Lajissaan kolmas SOOLin koulutuspoliittinen ohjelma hyväksyttiin liittokokouksessa huhtikuussa. Uusi ohjelma sai nimekseen *Soolin oransi – tavoitteet opettajankoulutukselle*. Siihen on koottu Suomen opettajaksi opiskelevien ajatukset siitä, mihin suuntaan opettajankoulutusta tulee kehittää. Soolin oranssissa on SOOLin edunvalvontatyön konkreettiset tavoitteet. Tavoiteohjelmaa valmistelleeseen työryhmään kuului SOOLin hallituksen ja jäsenyhdistysten edustajia.

Soolin oranssia jaetaan muun muassa jäsenyhdistyksille sekä opettajankoulutuslaitosten, tiedekuntien ja opetushallinnon edustajille ja sitä voi myös tilata SOOLin toimistolta. Sähköinen versio löytyy osoitteesta www.sool.fi/julkaisut.html. Aiemmat opettajankoulutusta käsitelleet kopo-ohjelmat on julkaistu vuosina 2000 ja 2002.

“Laadukkaassa opettajankoulutuksessa opiskelijalla on aikaa ajatella...”

Oulussa,...

ja Turussa... sekä Hämeenlinnassa, Joensuussa, Jyväskylässä, Raumalla, Savonlinnassa ja Tampereella.

Päivi Hemilä SOOLin puheenjohtajaksi

SOOLin ylintä päätösvaltaa käyttävä sääntömääräinen liittokokous pidettiin Tampereella hotelli Victoriassa 24.-25. huhtikuuta. Paikalla oli 65 ääni-valtaista edustajaa, jotka käyttivät 35 jäsenyhdistyksen ääniä. Liittokokouksen puheenjohtajiksi oli kutsuttu entiset SOOL-aktiivit **Eija Kumpu** ja **Taneli Dobrowolski**.

Uusi puheenjohtajisto ja hallitus

SOOLin tulevaksi puheenjohtajaksi valittiin erityisopettajaksi opiskeleva **Päivi Hemilä** (Abakus ry) Jyväskylästä ja varapuheenjohtajaksi luokanopettajaksi opiskeleva **Henna Harsia** (Opex ry) Turusta. Puheenjohtajavaalissa Päivin vastaehdokkaana oli Lastarit ry:n **Antti Siipo** Oulusta ja varapuheenjohtajavaalissa toisena ehdokkaana oli Lapikas ry:n **Jussi Korpi** Rovaniemeltä.

Uuteen hallitukseen valittiin **Mira Arffman** (Opela ry) Kajaanista, **Mari Karjola** (Poikkeus ry/Opossumi ry) Joensuusta, **Tuula Karlsson** (Oka ry) Hämeenlinnasta, **Arto Kaukko** (Lastarit ry) Oulusta, **Ville Kiljunen** (Lapikas ry) Rovaniemeltä, **Jouni Kinnunen** (Opekas ry) Raumalta, **Katri Niemi** (Joraus ry) Joensuusta, **Anna-Kaarina Pösö** (Phenomena ry) Helsingistä, **Lauri Sainio** (Ebe ry) Helsingistä sekä **Saara Väisänen** (Pedary ry) Savonlinnasta. Hallituksen jäsenistä kahdeksan on uusia.

Uusi hallitus edustaa kattavasti eri opettajankoulutusaloja ja -paikkakuntia. Hallituksessa on lastentarhanopettajaksi, luokanopettajaksi, aineenopettajaksi sekä erityisopettajaksi ja opinto-ohjaajaksi opiskelevia. Puheenjohtajiston ja hallituksen toimikausi on 1.6.2004-31.5.2005.

Päivi Hemilän kausi SOOLin puheenjohtajana alkaa kesäkuun alussa.

Sääntömuutoksia

Liittokokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat, muun muassa päätettiin jäsenmaksusta ja hyväksyttiin toimintasuunnitelmat ja talousarviot vuosille 2004-2005.

Esityslistalla oli myös sääntömuutoksia, jotka koskivat jäsenyyserusteita ja hallituksen kokoa. SOOLin jäsenetuihin ovat oikeutettuja opetus- ja kasvatusalan opiskelijat, jotka ovat maksaneet SOOLin jäsenmaksun ja kuuluvat johonkin SOOLin jäsenyhdistykseen. Liittokokouksen hyväksymien uusien sääntöjen mukaan SOOLiin voidaan ottaa jatkossa

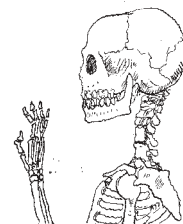
henkilöjäseniä myös suoraan, jos jäseneksi haluavalla ei ole mahdollisuutta kuulua sellaiseen ainejärjestöön tai oppilaskuntaan, joka on SOOLin jäsenyhdistys. Kokous hyväksyi myös ponnin, joka velvoittaa SOOLin toimiston tarvittaessa ohjaamaan henkilöjäseneksi pyrkivän liittymään oikeaan jäsenyhdistykseen.

Toisessa sääntömuutoksessa hallituksen koko määriteltiin uudelleen siten, että hallitukseen valitaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kymmenen varsinaista jäsentä. Varajäseniä ei jatkossa valita lainkaan.

Tunnustusta ansioituneille

Kokouksessa palkittiin myös vuoden opettajaksi opiskelevaksi valittu **Hannu Päivinen** sekä valintaa esittänyt lastentarhanopettajaksi opiskelevien ainejärjestö Itu ry Tampereelta. Lisäksi luovutettiin SOOLin kultainen ansiomerkki Eija Kummulle ja **Ulla Hiipakalle**. SOOLin hallitus voi myöntää ansiomerkkin liiton hyväksi tehdystä pitkäaikaisesta ja erityisen ansiokkaasta työstä. Eija Kumpu oli SOOLin puheenjohtajana kaudella 2001-2002, varapuheenjohtajana 2000-2001 ja hallituksessa 1999-2000. Ulla Hiipakka toimi SOOLin pääsihteerinä vuosina 2001-2003.

SUMEA LOGIIKKA

“Olisin ehkä halunnut elää rohkeammin.”

Katariina Wuoristo

Julkilausuma 31.3.2004

SOOL VAATII PARANNUSTA OPETTAJANKOULUTUKSEN RAHOITUKSEEN

Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL vaatii selkeää parannusta opettajankoulutuksen rahoitukseen. SOOLin tekemän selvityksen mukaan opettajankoulutuksen rahoitustilanne on selvästi heikentynyt viime vuosien aikana useissa yliopistoissa.

Heikentynyt rahoitustilanne näkyy opettajankoulutuksessa muun muassa täyttämättöminä opetusvirjoina, lähiopetuksen vähenemisenä, sivuaineiden tarjonnan romahtamisena, ryhmäkokojen kasvamisena, henkilökunnan uupumuksena, kenttäharjoittelujen jäädyttämisenä sekä materiaali- ja koulutusohjelmien lakkautusuhana. Lisäksi eräät koulutusohjelmat ovat olleet lakkautusuhana. SOOLin näkemyksen mukaan koulutuksen rahoituksen tulisi luonnollisestikin kasvaa samassa suhteessa opiskelijamäärien kasvaessa, mutta näin ei ole tapahtunut. Lisäksi SOOL muistuttaa, että yliopistolain mukaan opetuksen tulisi olla opiskelijoille maksutonta.

Surkean rahoitustilanteen taustalla nähdään yleisesti yliopistojen ja tiedekuntien sisäiseen rahanjakoon liittyvät epäkohdat, kiinteistökulut sekä tulosohjausmalli, joka ei riittävästi huomioi opettajankoulutuksen erityispiirteitä. "Opettajaksi opiskelevat valmistuvat pääasiassa tavoitteiden mukaisesti ja keskeyttäminen on harvinaista. Eikö tämän tulisi näkyä tulosajattelun mukaan myös koulutuksen rahoituksessa?" kysyy Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liiton puheenjohtaja Markus Söderlund. Näyttääkin siltä, että opettajankoulutusta arvostetaan enemmän juhlapuheissa kuin käytännössä. "Rahoituksen riittämättömyys heijastuu väistämättä koulutuksen laatuun ja houkuttelevuuteen. Mikäli tilanne jatkuu samanlaisena, ei voida enää puhua laadukkaasta suomalaisesta opettajankoulutuksesta", jatkaa Söderlund.

Näyttää selvältä, että nykyinen tulosohjaus ja yliopistojen sisäinen rahanjakomalli ovat opettajankoulutuksen kannalta huono yhdistelmä. SOOL odottaa yliopistojen ja opetusministeriön kiinnittävän enemmän huomiota opettajankoulutuksen rahoitustilanteeseen ja vaatii kansallista selvitystä siitä, mitkä syyt ovat johtaneet opettajankoulutuksen taloustilanteen heikentymiseen. Lisäkoulutusohjelmien erillishoiduksella on saatu paljon hyvää aikaiseksi, mutta pitkällä aikavälillä se ei voi olla kehityksen perusta, SOOL muistuttaa. Laadukkaan ja maksuttoman opettajankoulutuksen tulisi olla kaikille yliopistoille kunnia-asia.

Liittokokouksen julkilausuma 25.4.2004

KENTTÄHARJOITTELUA LISÄTTÄVÄ OPETTAJANKOULUTUKSESSA

Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL katsoo, että opettajaksi opiskelevalla tulee olla mahdollisuus harjoitella sekä harjoittelukoulussa että kenttäkoulussa. Opettajankoulutuksessa kenttäharjoittelulla tarkoitetaan yleensä kunnallisessa oppilaitoksessa suoritettavaa opetusharjoittelua. Tällä hetkellä opetusharjoittelu suoritetaan pääsääntöisesti opettajankoulutuslaitoksen yhteydessä sijaitsevassa valtion ylläpitämässä harjoittelukoulussa.

Opettajuuden kehittämisessä ohjattu opetusharjoittelu on ratkaisevassa asemassa. Opetusharjoittelussa opiskelija soveltaa teoreettista osaamistaan käytännössä. Harjoittelun aikana saatu kokemus on korvaamatonta, sillä monella opettajaksi opiskelevalla harjoittelut ovat ensimmäisiä ja kenties ainoita kokemuksia opettajan työstä ennen työelämään siirtymistä. Opetusharjoitteluun tulee antaa kattava kuva opettajan työstä. Opetusharjoittelussa on oppituntien pitämisen lisäksi tutustuttava opettajan hallinnollisiin tehtäviin, arviointiin, opetussuunnitelmatyöhön, erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten opetukseen, oppilashuoltoon, perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön ja muihin opettajan työhön kiinteästi liittyviin osa-alueisiin. Kenttäharjoittelussa opiskelija saa realistisen käsityksen koulumaailmasta ja pääsee osalliseksi koulun arjesta.

Vaikka harjoittelukoulut ovat tärkeitä yksikköjä koulun kehittämisessä ja tarjoavat opiskelijalle paljon, ei niiden maailma aina vastaa todellisuutta. Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL vaatii, että kaikkiin opettajankoulutusohjelmiin luodaan mahdollisuus suorittaa osa opetusharjoittelusta kenttäkoulussa.

Jäsenmaksu lukuvuodelle 2004-2005

Liittokokouksen tekemän päätöksen mukaisesti SOOLin jäsenmaksu säilyy ennallaan ja on 18 euroa myös lukuvuodelle 2004-2005.

Elokuun lopulla kaikille jäsenille postitetaan jäsenmaksukirje jäsenyyden jatkamiseksi. Nykyinen jäsenkortti on voimassa vuoden 2004 loppuun, mikäli jäsenmaksut on asianmukaisesti maksettu.

Puolin ja toisin

SOOLin huhtikuussa pidetyssä liittokokouksessa käsiteltiin monia tärkeitä asioita. Toimintasuunnitelmien ja talousarvioiden lisäksi hyväksyttiin mm. sääntömuutokset ja uusi koulutuspoliittinen ohjelma sekä valittiin uusi puheenjohtajisto ja hallitus. Huomion arvoista on, että monessa yhteydessä korostettiin SOOLin jäsenyhdistysten toiminnan tukemista sekä ainejärjestöjen välisen yhteistyön ja paikallisen tason edunvalvonnan kehittämistä. Varmasti jokainen opettajaopiskelija ymmärtää, että juuri paikallistasolla tehty työ on merkittävää SOOLin toiminnan kannalta. Toimistolta käsin saattaa olla joskus jopa mahdollonta saada tietoonsa kaikkia asioita ja siksipä paikalliset aktiivit ovatkin avainasemassa näiden asioiden esille tuojina ja tiedon välittäjinä.

SOOLin hallituksesta on nimetty kaikille jäsenyhdistyksille omat SOOL-kummit, joiden tehtävänä on tukea paikallista toimintaa. Lisäksi jokaisella jäsenyhdistyksellä on nimettyä SOOL-vastaava, jonka kautta pyritään turvaamaan tiedon kulku puolin ja toisin. Jokainen opeopiskelija voi hyödyntää näiden henkilöiden olemassa oloa, olipa huolen aiheena mikä tahansa opiskeluun, edunvalvontaan tai järjestötoimintaan liittyvä seikka.

Liian usein kuulee sanottavan, ettei SOOLin tai sen jäsenyhdistyksen toiminta näy lainkaan sellaisen opiskelijan elämässä, joka ei ole aktiivisesti mukana järjestön tai yhdistyksen toiminnassa. Totta varmasti osittain, sillä hyvin suuri osa koulutuspoliittisesta edunvalvontatyöstä ja opiskelulosuhteiden parantamisesta tapahtuu niin sanottuna hiljaisena työnä esimerkiksi erilaisissa työryhmissä ja toimikunnissa, joiden toiminta ei välttämättä heti asiaan perehtymättömälle aukea. Lisäämällä tiedotusta ja huolehtimalla toiminnan avoimuudesta voidaan asialle varmasti jotakin tehdä, mutta on myös muistettava, ettei tietoa yleensä saa suoraan syliin kaadettuna. Etsivä löytää ja kysyvä saa vastauksia.

Tulevan lukuvuoden 2004-2005 aikana on tarkoitus järjestää yhdistyskoulutusta kaikille SOOLin jäsenyhdistyksille. Koulutukset on perinteisesti suunnattu ainejärjestöaktiiveille, mutta toivottavaa on, että kaikki halukkaat ja asiasta kiinnostuneet saisivat koulutuksiin osallistua. Tässä yhteydessä toivotaan jäsenyhdistyksiltä erityistä aktiivisuutta nimenomaan käytännön järjestelyjen ja tiedotuksen suhteen. Koulutus voi olla perusjärjestöasiaa tai vaihtoehtoisesti se voi kohdentua johonkin tiettyyn, ajankohittaiseen asiaan, johon halutaan järjestötoiminnallista näkökulmaa. Koulutuksen sisällöt sovitaan kunkin jäsenyhdistyksen kanssa erikseen. Tärkeintä on, että koulutus tarjoaa eväitä paikallisen tason toiminnalle.

Kesä lähestyy huimaa vauhtia ja tuomukanaan monien kaipaaman tauon opiskeluista. Samalla myös SOOLin jäsenyhdistysten aktiivit siirtyvät ansaitsemansa loman viettoon. Syksy saattaa tässä vaiheessa vuotta tuntua kaukaiselta, mutta sen tuloon on kuitenkin syytä valmistautua jo nyt. Jotta opiskelu ja sen rinnalla toteutettu tehokas ja ansiokas toiminta opettajaksi opiskelevien etujen valvojana jatkuisi jouhevasti heti opintojen taas syyskuussa jatkuessa, on hyvä laatia koonti kuluneen vuoden tapahtumista ja samalla hieman suunnitella loppuvuoden toimintaa. Erityisesti syksyn ensimmäisen kokouksen ajankohdan sopiminen on suositeltavaa, jotta syksyllä voidaan heti jatkaa siitä, mihin keväällä jäätiin.

Kaikki soolilaiset voivat omalta osaltaan olla tukemassa ainejärjestöjensä toimintaa ja samalla kantaa kortensa opettajaopiskelijoille tärkeiden asioiden kekkoon. Ellei muuta keinoa keksi, voi pitää mielessään, että mitä enemmän jäseniä jäsenyhdistyksissä ja SOOLissa, sitä enemmän vaikutusvaltaa ja mitä enemmän vaikutusvaltaa, sitä enemmän tuloksia.

Kiitokset kaikille soolilaisille kuluneesta lukuvuodesta ja tasapuolisesti aurinkoa ja lämpöä jokaiselle!

Niina Arola
niina.arola@sool.fi

Hannu Päivinen on vuoden 2004 opettajaksi opiskeleva. Hän on aikuinen mies ja opiskelee lastentarhanopettajaksi Tampereen yliopistossa.

mikään keskiverto

Vuoden opettajaksi opiskeleva valittiin SOOLin jäsenyhdistyksiltä saatujen esitysten perusteella. Itu ry:n esityksessä Hannu Päivistä kuvailtiin “nuoreksi nelikymppiseksi”, joka “rikastuttaa opiskeluympäristöämme monipuolisella tietämyksellään, ajattelemisen arvoisilla tarinoillaan ja huumorintajullaan. Työkennellessään lasten kanssa Hannu on rauhallinen ja tilanteesta kuin tilanteesta selviytyvä lapsille mieluinen aikuinen.” Ennen nykyisiä opintojaan Hannu Päivinen on työskennellyt muun muassa kaupallisella alalla sekä hierojana ja perhepäivähoitajana.

Valitsemalla vuoden opettajaksi opiskelevan SOOL haluaa omalta osaltaan olla mukana luomassa opettajan opinnoista ja ammatista kiinnostavaa ja positiivista kuvaa. Valinnassa painotettiin ehdokkaan sitoutuneisuutta tulevaan ammattiinsa ja oman ammatti-identiteettinsä kehittämiseen. Vuoden opettajaksi opiskeleva valittiin nyt neljännen kerran.

Mikä sai sinut lähes nelikymppisenä hakeutumaan yliopistoon opiskelemaan – ja vielä lastentarhanopettajaksi?

– Jo aiemmin joskus vuonna yksi tai kaksi pyrin lastentarhanopettajakoulutukseen, mutten silloin päässyt. Kipinä jäi kuitenkin elämään. Useista erilaisista ammateista ja työtehtävistä huolimatta ajatus toimimisesta lastentarhanopettajana eli kuitenkin omaa elämäänsä ja nosti aina silloin tällöin päätään. Perhepäivähoitajana toimiminen sytytti ajatuksen jälleen palamaan. Koska omat lapsenikin olivat jo sopivan ikäisiä, niin olosuhteet olivat otolliset.

– Mietin kyllä pitkään ja hartaasti, vieläkö jaksan lähteä opintielle. Ajattelin, että jos vielä aion hakea, niin aika on nyt. Jos en vielä kerran yrittäisi tosissani, niin katuisin sitä koko lopun ikääni, ja tässä sitä nyt ollaan. Katunut en ole päiväkään!

Sinulla on työ- ja elämäkokemusta enemmän kuin opiskelutovereillasi

keskimäärin. Miten yhteistyö “nuorten” kanssa sujuu? Entä suhtautuvatko lehtorit ja professorit sinuun eri lailla kuin muihin?

– Tämä nuoriso on ottanut minut vastaan ja joukkoonsa todella hyvin. Mitään ongelmia tai ristiriitoja en ole ainakaan itse kokenut. Saattavat tietysti itsekseen ajatella, että siinähän patukka hosuu ja selittää! Olen saanut kurssikavereistani useita todella hyviä ystäviä. Olen porukassa mukana tasavertaisena opiskelijana. Kiitos siitä hyville kurssikavereilleni!

– Ajattelen olevani samalla viivalla muiden opiskelijoiden kanssa. Teen samat tehtävät ja käyn samat luennot kuin kaikki muutkin. Ainakaan omasta mielestäni en saa enkä ole pyytänyt-kään mitään erityiskohtelua.

– Yksikkömme lehtorit ja professoritkin suhtautuvat minuun aivan kuten opiskelutovereihini, ja näinhän sen tietysti pitää ollakin. En ole pyrkinyt saamaan mitään erivapauksia tai helpotuksia omaan opiskeluuni. Itsehän olen

Hannu Päivisen valinta vuoden 2004 opettajaksi opiskelevaksi julkistettiin SOOLin liittokokouksessa huhtikuussa. Esityksen tehnyt Itu ry palkittiin näyttävällä kiertopalkinnolla, jota olivat vastaanottamassa Liisa Tuominen ja Katriina Vuorinen.

sinne tämän ikäisenä puskenut, joten itse on kannettava kaikki, mitä se mukanaan tuo. Yhteistyö kaikkien tahojen kanssa sujuu kitkattomasti.

Millaiset valmiudet lastentarhanopettajakoulutus mielestäsi antaa ammatissa toimimiseen? Miten kehittäisit koulutusohjelmaanne?

– Koulutus antaa mielestäni hyvät perustiedot ja taidot sekä virallisen pätevyyden alkaa opetella tämän vaativan, mutta erittäin antoisan ja palkitsevan (ei ehkä rahallisesti...) tehtävän harjoittamista.

– Teoriaa koulutukseen kuuluu varsin paljon, enkä halua mitenkään kaivaa maata sen alta tai vähätellä sen merkitystä, mutta itse lisäisin vielä käytännön harjoittelun osuutta. Käytäntö paljastaa työn todellisen luonteen ja se on kenttä, jossa teoriat ja erilaiset työtavat ja toimintamallit sitten todella punnitaan. Samalla palaute tulee miltei välittömästi lapsiryhmältä itseltään.

– Opintoihin kuuluvien taito- ja taideaineiden osuus tuntuu ainakin Tampereella olevan vähenemässä ja se hieman huolestuttaa, koska käytännön työssä ne ovat niin merkittävässä osassa.

Mitkä ovat kokemuksesi kentältä? Tappelevatko päiväkodit miespuoli-

sesta sijaisesta?

– Ainakin omat kokemukseni ovat positiivisia. Itse olen tehnyt opiskelun ohella jonkin verran eripituisia sijaisuuksia ja enemmänkin olisi ollut mahdollisuus tehdä. Eli ainakin oman kokemukseni mukaan kysyntää kyllä on. Miespuoliset lastentarhanopettajat ovat edelleenkin suhteellisen harvinaisia, kummajaisia. Tietysti nykyinen perhetilanne ja esimerkiksi yksinhuoltajien kasvava määrä sekä sen seurauksena niin sanotut isättömät lapset tarvitsevat jonkinlaista miehenmallia, eikä mies päivähoitossa varmaankaan ole se huonoin vaihtoehto.

Mitä mieltä olet, pitäisikö lastentarhanopettajien kelpoisuusvaatimuksena jatkossa olla ylempi korkeakoulutkinto?

– Kyllä, ennen pitkää. Yhtä tärkeää ja vaativaa työtä me teemme kuin muutkin opettajat. Tämä voisi myös osaltaan nostaa ammatin vähän alankantissa olevaa profilia ja sen myötä palkkausta.

– Itse valmistun kandidiksi näillä näkymin keväällä 2005 ja ajattelin kulkea valitsemani polun loppuun asti eli hakeutua sitten maisteriopintoihin. Ymmärtääkseni ne on mahdollista suorittaa osin työn lomassa.

Miten lastentarhanopettajiksi saataisiin lisää miehiä?

– Sen kun tietäisi! Lastentarhanopettajan toimenkuva ei taida olla kaikille oikein selvillä ja sitä voisi tuoda enemmän esille. Kaverinikin sanoivat, kun kuulivat opinnoistani, että sähän sovit hyvin lastentarhanopeksi, kun sä et niin helposti väsy kускаamaan lapsia reppuselässä. Pedagogisen työn osuus ei ulkopuoliselle näy, sitä pitäisi julkisuudessa korostaa. Myös sana päiväkoti johtaa vähän harhaan, tosin ei lastentarha tai esikoulu ole nimityksinä sen parempia.

Terveisesi opettajankoulutuksesta ja varhaiskasvatuksesta kiinnostuneille:

– En voi kuin suositella tätä koulutushaaraa kaikille. Tuleva työ ei ole helpointa mahdollista eikä palkat ole taivaita hipovia, mutta osa tämän ammatin palkkioista tulee aivan muusaa kuin rahallisessa muodossa.

– Toivomme tietysti alalle paljon hyviä miespuolisia lastentarhanopettajia, mutta kaikille asiasta ja alasta kiinnostuneille haluan sanoa että rohkeasti ja päättäväisesti liikkeelle. Pääsykoekirjat esiin ja katse tulevaisuuteen. Varhaiskasvatus on **TODELLINEN VAIHTOEHTO**. Ja muistakaa: Kaikki onnistuu, kun ottaa tarpeeksi vauhtia!

Kun kaunis ajatus ei riitä

TEKSTI SAARA VÄISÄNEN

Miten todellisuudessa saadaan kaktus ja meriheinä kasvamaan samassa ruukussa? SOOLin seminaarissa aiheena oli inkluusio.

Inkluusiota hehkutetaan “antaa kaikkien kukkien kukkia” -periaatteella, mutta miten todellisuudessa saadaan kaktus ja meriheinä kasvaamaan samassa ruukussa? Iänikuisen kylläpäs-eipäs nahistelun sijaan SOOLin koulutuspoliittisessa seminaarissa Jyväskylässä keskityttiin pohtimaan mitä inkluusio oikeastaan tarkoittaa, miten se toimii ja mille se oppilaista tuntuu.

Huhtikuussa pidetty Kaikille yhteinen koulu -seminaari lähestyi inkluusioaihetta kolmelta eri kantilta. Jyväskylän yliopiston erityispedagogiikan laitoksen lehtori **Aimo Naukkarinen** valotti inkluusion tieteellisiä lähtökoh-
tia, inkluusioluokan opettaja **Maija Juoperi** kertoi inkluusiosta opettajan näkökulmasta ja entinen inkluusioluokan oppilas **Maria Aittola** jakoi kuulijoidensa kanssa kokemuksia opiskelustaan kaikille yhteisessä koulussa.

Temppu...

Nykyinen koulujärjestelmä panostaa täysillä oppimiseen. Erityisluokat ja koulut ottavat huomaansa oppilaat, jotka ovat muiden oppimisen tiellä. Kuitenkin tärkeämpää kuin oppiminen on Aimo Naukkarisen mielestä osallis-

tuminen. Hän puhuu inkluusiivisesta kasvatuksesta osallistavana kasvatuksena, joka pyrkii jokaista tukevan yhteisön rakentamiseen.

Inkluusiokeskustelun keskeisinä kysymyksinä pyöritellään sitä miksi inkluusio on tavoittelemisen arvoinen ja sitä miten se tulisi toteuttaa. Aimo pitää inkluusiota tavoiteltavana jo siksi ettei nykyinen koulutusjärjestelmä ole oikeudenmukainen. Mahdollisuus yhteiseen kouluun tulisi tarjota mahdollisimman monelle, eikä normaalille luokalle pääsy saisi olla niin hankalaa.

– Pitäisi perustella sitä miksi siirretään erityisopetukseen, ei sitä miksi yleisopetukseen, Aimo vaatii.

Osallistava kasvatus kuulostaa reilulta peliltä kaikkia kohtaan, mutta moni opettaja kokee kuitenkin, ettei kykenisi sitä käytännössä toteuttamaan. Aimon mielestä väitteet ainakin siitä, ettei tiedä asioista tarpeeksi ovat turhia:

– Kirjallisuutta on rekkalasteittain.

...ja miten se tehdään

– Inkluusio toteutuu parhaiten siellä missä siihen on tahto, tietää Maija Juoperi. Maija on toiminut luokanopettajana parin vuosikymmenen ajan,

josta suurin osa inkluusioluokalla. Vaikka koulupäiviin mahtuu vauhtia ja vaarallisia tilanteita, hän ei koskaan enää vaihtaisi tavalliseen luokkaan.

Maijan periaatteena arjen pyörittämisessä on ehdottomasti avoimuus. Luokassa tiedetään kunkin oppilaan erikoisuuksista ja oppilaita myös vastuutetaan auttamaan toisiaan. Kun lapsi tietää miksi kaverilla on erilainen kirja kuin itsellä, ei sitä tarvitse ihmetellä; sen sijaan voi tarjota apuaan.

Erilaisten oppilaiden ja heidän erilaisten tavoitteidensa keskellä opettajan tehtävänä on löytää olennainen opetus suunnitelmien ja oppikirjojen viidakosta ja antaa oppilailleen se, mikä on arvokasta.

– Kohtaaminen on arvokasta, Maija painottaa. Vaihtuvan istumajärjestyksen myötä keskenään eripuraiset oppilaat päätyvät väistämättä vierekkäin, mutta Maijaa ei huolestuta heidän jatkuva tappelunsa.

– Jos pitäisin arvokkaana sitä, että he oppivat Afrikan valtiot, laittaisin heidät yksin istumaan.

Tulevia opettajia Maija muistuttaa siitä että apua on uskallettava pyytää kun sitä tarvitsee. Väsyneenä ei pysty toimimaan oppilaidensa parhaaksi, eikä keneltäkään voi odottaa ihmetekoja.

“Jotkut oppilaat oppivat minusta huolimatta ja jotkut eivät opi vaikka tekisi mitä.”

– Jotkut oppilaat oppivat minusta huolimatta ja jotkut eivät opi vaikka tekisi mitä, hän huomauttaa.

– Kysymys on siitä, millaisen persoonan tuot luokkaan.

Naurettavaa?

– Mua naurattaa tää inklusio! Maria Aittola tunnustaa.

Hänelle koulunkäynti tavallisessa koulussa oli arkipäivää ja hän oli lapsi muiden joukossa. Maria aloitti koulunsa 80-luvulla Ruotsissa, missä oli ihan normaalia jatkaa leikkikoulusta normaaliin kouluun, CP-vammasta huolimatta. Koulu tuntui Mariasta mukavalta, vaikka hän olikin muita hitaampi ja työtaakka tuntui joskus sietämättömän suurelta.

– Kyllä piruvie monta kertaa

itkettiin, hän muistelee, mutta samaan hengenvetoon kehaisee oppineensa ajamaan polkupyörällä ja hyppäämään narua vain siksi että oli normaalissa ryhmässä.

– Enhän mä nyt halunnut olla erilainen kuin muut, Maria selittää.

Eväät levällään

Opettajaksi opiskelevien näkemykset opettajan koulutuksen annista inklusiiviseen opetukseen ovat harvinaisen yksimieliset. Teknisentyön aineenopettajaksi opiskeleva **Mikko Utriainen** kuittaa yksiselitteisesti: “koulutus ei anna valmiuksia”. Erityisopettajaksi valmistuvan **Päivi Hemilän** kokemuksen mukaan inklusiosta puhutaan kyllä paljon aatteena, mutta käytäntö jää liian vähälle huomiolle.

Erityisesti Päivi kaipaisi ohjausta samanaikaisopetukseen ja erityisopettajan konsultoivaan rooliin koulussa. Luokanopettajaopintojensa alkutaipaleella olevan **Antti Ikosen** tuntuman mukaan inklusio vaatii opettajalta paljon. Erityispedagogiikan kurssilta hän ei kaipaa luetteloa tyypillisimmistä vammoista; sen sijaan olisi tärkeä tietää miltä oppilaasta tuntuu. Kun Maija Juoperilta kysyttiin millaiset eväät opettajankoulutus antoi hänelle työhönsä, hän vastaa purskahtamalla nauruun:

– Opim kaiken kantapään kautta!

SOOLin teemaseminaarit ovat maksuttomia kaikille jäsenille. Seuraava seminaari järjestetään syksyllä 2004.

Inkluusiokeskustelu cp-vamma näkökulmasta

Aloitin Ruotsissa vuonna 1980 aivan tavallisessa leikkikoulussa. Erona oli vain se, että muutamana päivänä viikossa minulla oli suomenkielinen opettaja mukana ryhmässä. Aloittaessani koulun seuraavana vuonna inklusio oli jo päivänselvä asia. Syksyllä menin kouluun saman leikkikouluryhmän kanssa ja luokan kooksi tuli 20 oppilasta. Lähikoulu-periaatteella muista vaihtoehdoista ei edes keskusteltu. Lähikoulu sijaitsi noin 500 metrin päässä kodistani, jonne jakson kävellä aivan hyvin itse.

Cp-vamman vaikeusaste kannattaa ja pitääkin selvittää opettajalle hyvin kansanomaisesti, turha hienostelu tulisi unohtaa. Mielestäni on kuitenkin muistettava, että liiaksi erilaiseksi tekeminen ei ole hyväksi kenellekään. Kodin ja koulun yhteistyö sujui oppilaana ollessani ”tavallisella” luokalla todella hyvin. Toivoisin opettajana, että vanhemmat rohkeasti kertoisivat odotuksista, avoin keskustelu puolin ja toisin on yksi inklusion onnistumisen pääasioista. Keskustelukanava kodin ja koulun välillä tulee olla auki!

Minulle järjestettiin myös henkilökohtainen avustaja. Avustaja auttoi minua kirjoittamisessa, pukemisessa, syömisessä ja hän oli myös muiden oppilaiden käytettävissä mikäli minä en apua tarvinnut. Avustajani oli koulutukseltaan opettaja, mikä oli hyvä ratkaisu. Kahden opettajan ”yhteisopettaminen” onnistui hyvin ja vastaavanlaista opettamista en ole missään muualla nähnyt, kyllä se niin ainutkertaista oli.

Cp-vammani takia tarvitsin apuvälineitä ja yhteistyötä tehtiin Eskilstunan vammaiskeskuksen kanssa tiivistä ja hyvässä yhteisymmärryksessä sain kaikki tarvitsemäni apuvälineet. Toiselle luokalle sain ”uuden käden” eli sähkökirjoituskoneen, joka oli mallina uusinta teknologiaa. Kirjoituskone helpotti päivittäistä työtaakkaani huomattavasti, koska kirjoittaminen käsin oli vaikeata ja raskasta. Luokkakaveritkin tottuivat ääneen hyvin nopeasti ja ongelmaa ei siitä koitunut kenellekään. Aluksi koin ongelmana sen, että en saanut esimerkiksi äidinkielen vihkoa niin kuin muut mutta siihenkin keksittiin ratkaisu: irtosivut liimattiin vihkoon, niin päästiin eroon yksittäisistä papereista. Minulle painotettiin hyvin selvästi sitä, että kirjoituskone oli minun käteni, eli kuin muut lapset kirjoittivat kynällä niin minä kirjoituskoneella.

Inklusion edellytyksenä on kunnolliset apuvälineet, jotka jo 1980-luvulla olivat kohdallani itsestäänselvyys. Opettajana toivoisin neuvontaa ja ohjausta siitä, kuinka apuvälineet toimivat ja miten oppilas saa parhaimman hyödyn niistä irti oppitunnin aikana. Käytössäni oli kirjoituskoneen lisäksi erilaiset liukuesteet, painavampi viivotin ja suuriruutuisemmat vihott.

Tavallisessa luokassa ollessani koin olevani saman arvoinen kuin kaikki muut oppilaat. Minulla oli samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muillakin oppilailla. Opettajani piti huolen siitä, että kaikki oppiainekäytiin läpi mikä kuuluikin, ehkä joskus hieman hitaammin. Joskus on tullut mieleen sellainenkin seikka, että hyvin pienillä muutoksilla voidaan onnistua todella hyvin, opettajalta

aisen opettajan ja oppijan

TARMO THORSTRÖM

vaaditaan vaan hieman kekseliäisyyttä. Omalta kouluajaltani muistan elävästi sen, kun puhuimme sydämen sykkeestä ja pulssin mittaamisesta. Meidän piti juosta koulupihan ympäri paitsi minun. Opettaja otti kädestäni kiinni ja juoksimme noin 20 metriä ja otimme sykkeen joka oli kovempi kuin monilla muilla, jotka olivat juosseet koulupihan ympäri. Hienointa opettajan toiminnassa oli se, että asiasta ei tehty suurta numeroa vaan hyväksyttiin tosiasia. Muutokset voivat vaikka olla luokkahuoneen sijaintia, oppituntien järjestämistä tai henkilökohtaisen avustajan käyttöä koskevia asioita. Pienillä muutoksilla vammaisen oppilas pärjää aivan hyvin yleisopetuksen puolella.

Tullessamme Suomeen 1980-luvun puolenvälin jälkeen huomasimme pian, että tulimme melkein kehitysmaahan koskien vammaisten oppilaiden inklusioajattelua. Onneksi olemme muutamien viime vuosien aikana menneet eteenpäin ajattelussamme. Erityiskoulussa olemisesta minulla on neljän vuoden kokemus. Erityiskoulu ei ole mielestäni oikea paikka cp-vammaiselle oppilaalle ja varsinkaan ei silloin, jos erityiskoulu ja luokka on täytetty oppilaista, joilla on hyvin erilaisia vammoja ja sairauksia. Tämä on niin erityisluokanopettajalle kuin cp-vammaisille oppilaille hyvin raskasta ja suurimpana ongelmana on opetuksen laadun takaaminen.

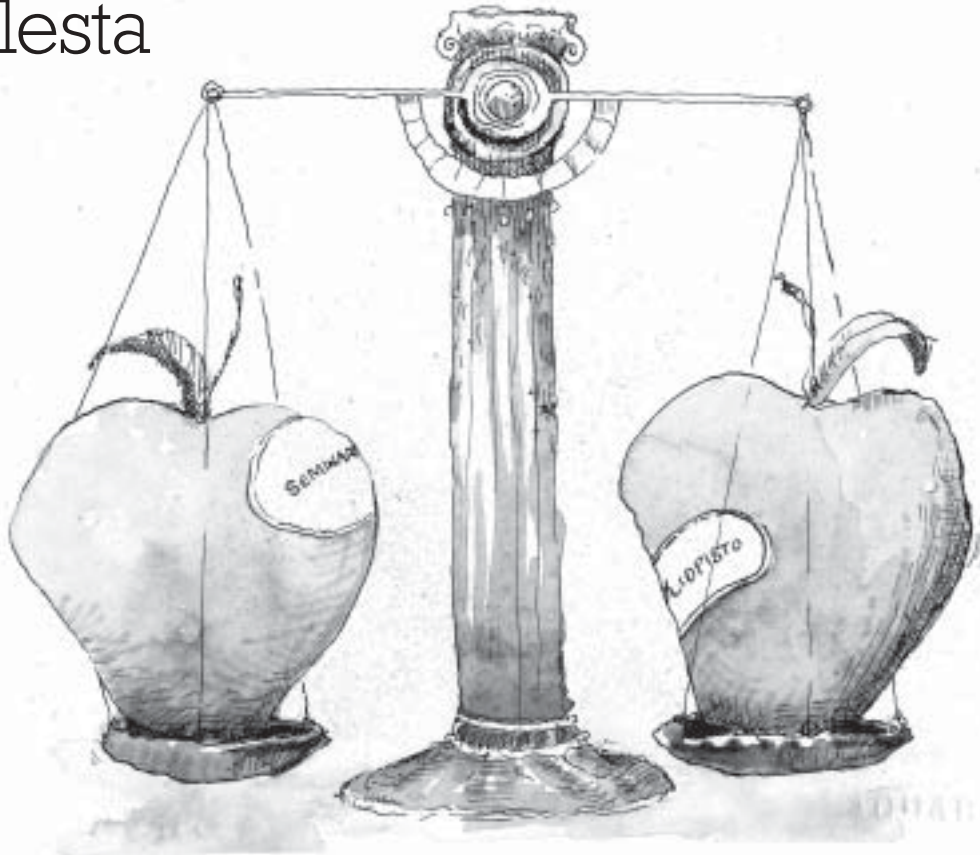
Vaatimustaso oli aivan eri luokkaa, kuin mihin olin yleisopetuksen puolella tottunut. Mielestäni cp-vammaisilta voidaan vaatia aivan saman verran tiedollista osamista kuin terveiltä, mikäli kognitiivisissa taidoissa ei ole puutteita.

Vähättelevä asenne tulisi lopettaa ja pikemminkin kannustaa cp-vammaista oppilasta eteenpäin. Erään erityisluokanopettajan sanat ovat jääneet ikuisesti mieleeni. Kun kysyimme, miksi hän jättää niin paljon oppiaineksesta opettamatta, hän totesi, että “mitä niitä opettamaan, unohtuu ne kuitenkin”. Seurauksena tällaisesta ajattelutavasta on se, että jatko-opintoihin, erityisesti lukio-koulutukseen pyrkivä joutuu tekemään paljon töitä, jotta hän saavuttaa muut oppilaat tiedoissa ja taidoissa.

Inklusioon pitäisi onnistuessaan alkaa jo varhaisesta lapsuudesta, jotta sen tuoma hyöty olisi näkyvää. Inklusio antaa cp-vammaiselle lapselle mahdollisuuden osallistua oman ikäryhmänsä toimintaan, minkä erityiskoulu sulkee pois. Mikäli lapsi jo 7-vuotiaasta asti kuljetetaan eri puolelle kaupunkia kouluun, oman alueen ystävä- ja kaveripiiri jää tuntemattomaksi ja lapsi saattaa olla omassa pihassaankin “kummajainen”. Toisia koulukavereita ei koulupäivän jälkeen ole mahdollista tavata, mikäli kaveri, jonka kanssa voisi iltapäivällä olla, asuikin aivan eri puolella kaupunkia. Inklusiollahan pyritään siihen, että vammaisen lapsi tutustuu lähiympäristönsä kaveripiiriin ja on näin yksi yhteisön jäsen. Yleisopetus antaa paremmat edellytykset jatko-opiskelulle ja työelämälle kuin erityiskoulut, joista on hyvin rajalliset mahdollisuudet ponnistaa ammatilliseen ja akateemiseen koulutukseen sekä työelämään luokkien suurien tasoerojen vuoksi.

Kirjoittaja on filosofian maisteri ja ruotsinkielen opettaja.

Kamppailua tutkinnonuudistuksen ja opettajaopiskelijoiden arvostuksen puolesta

“Kuluvana vuonna tulee tutkinnonuudistus nousemaan keskeiseksi kamppailukysymykseksi korkeakouluissa ja niiden eri laitoksilla, myös opettajankoulutusyksiköissä. Opettajankoulutuksen osalta tärkeässä asemassa on valtakunnallisesti vuoden 1973 opettajankoulutustoimikunta. On kuitenkin erheellistä luulla, että opettajankoulutuksen tutkinnonuudistusongelmat ratkeaisivat opetusministeriön alaisessa toimikunnassa.

Ratkaiseva asema tutkinnonuudistustyössä on ja tulee olla laitoksilla, niissä tapahtuvassa konkreettisessa suunnittelussa ja toteutuksessa.

SOOL:n tavoitteena on toimintasuunnitelman mukaan tutkinnonuudistussuunnittelun käynnistäminen kaikissa yksiköissä kuluvan lukuvuoden aikana. Konkreettista aineistoa ja ohjeita pyritään saamaan jäsenjärjestöjen käyttöön Savonlinnan

syyspäivien jälkeen. Tässä vaiheessa on syytä huolellisesti perehtyä SYL:n opettajankoulutusneuvoston mietintöön (luonnos) ja vuoden 1973 opettajankoulutustoimikunnan välimietintöön.”

Näin kirjoitti **Tapio Varmola**, silloinen aktiivi SOOLissa (Sooliboolin edeltäjä) vuonna 1974. Kirjoitus koski tutkinnonuudistusta, jolle alkusysäyksen oli antanut korkeakoulujen kehittämisasetuksen yhteydessä elo-

Nyt siirryttäessä yliopistojen alaisuuteen opettajaksi opiskelijat joutuivat kamppailemaan rahoituksesta yliopiston ylioppilaskuntien kaikkien opiskelijajärjestöjen kanssa. Tämän varsin konkreettisen ongelman lisäksi opettajaopiskelijoita huolettivat uusien tutkintojen suorittamisen mukanaan tuomat opintososiaaliset kysymykset, opiskelijavalinta sekä -määrä, puhumattakaan muuttuneen koulutuksen yleisestä arvostuksesta ja sisällöstä. Muutos myös romutti vanhan ja voimakkaan seminaarihengen ja aiheutti keskustelua siitä, millainen olisi yliopistosta valmistuva luokanopettaja verrattuna seminaarista valmistuneeseen kollegaansa.

Monessa eri yhteydessä syntyikin laajaa sekä monipuolista pohdintaa uuden koulutuksen muodoista ja sisällöstä ja erityisesti siitä, millaista koulutuksen tulisi olla. Nämä kysymykset muodostivat SOOLin toiminnan selkärangan vuosille 1971-1981. Opettajaksi opiskelevien mukaan tutkinto-vaatimusten uudistaminen vaati opiskelijoiden aktiivista panosta ja osallistumista työhön. Asia tuli käsitellä ainejärjestöissä, joiden tuli tehdä aktiivista yhteistyötä laitoksien kanssa: tehdä kysely sekä selvitys koskien kurssikirjoja sekä selvittää mahdolliset ilmenneet epäkohdat. Tämän jälkeen jokaisen järjestön oli laadittava muutosesitys.

SOOL myös järjesti yhdessä Suomen Auskultanttien ja Suomen Lastentarhanopettajaksi Opiskelevien Liiton kanssa kaksipäiväisen tutkinnonuudistusseminaarin Helsingissä vuonna 1976. Asiantuntija-alustuksien lisäksi seminaarin työryhmissä pohdittiin aiheita muun muassa luokkakoosta, uudistuksen resursseista, opettajakoulu-

tuksen sisällöistä sekä opettajien jatkokoulutuksesta. Pari työryhmää myös pohti esityksiä opetusministeriölle. Kaikkien yhteiseksi ongelmaksi nousi tieteellisyyden ja opintojen laaja-alaisuuden välinen ristiriita. Samalla teemalla jatkettiin myös Turussa vuoden 1978 Talvipäivillä. Tuolloin SOOL korosti, ettei edellytyksiä uuteen tutkintoon siirtymiseen vielä ole. Lisäksi opiskelijat edellyttivät ettei vain hallinnollinen ja rakenteellinen ratkaisu ole lopulta mikään ratkaisu, vaan todelliseen uudistukseen tarvittaisiin koulutuksen sisällöllistä kehittämistä.

SOOLin hallitus esitti myös konkreettisia uudistusehdotuksia julkaisussaan "Opettajankoulutus ja tiede. Puheenvuoroja tutkinnonuudistuksesta". Julkaisuun kirjoitti liiton pääsihteeri **Mikko Ruotsalo** artikkelin luokanopettajakoulutuksen tutkinnonuudistuksesta. Hän kritisoi tutkinnonuudistuksen suunnittelua sekä esitti opiskelijan asemaan liittyviä ongelmia. SOOL ei ollut kannassaan yksin. Tutkinnonuudistuksen nähtiin merkitsevän koko tieteen sekä sivistys- ja kulttuurielämän rappeutumista – uudistuksen katsottiin synnyttävän tutkintoputken.

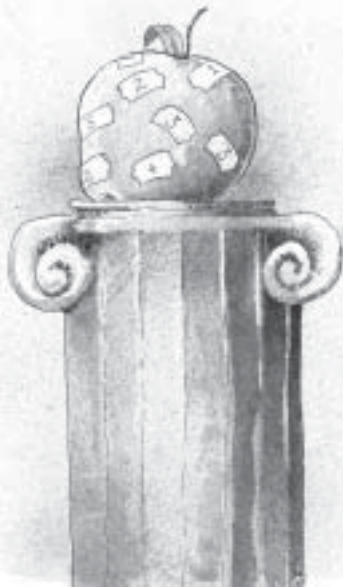
Opetustaidon arvosana tulilinjalle

Kysymys tutkinnonuudistuksesta antoi mahdollisuuden nostaa esiin erityisesti opiskelijoille tärkeitä näkökulmia omasta koulutuksestaan. Eräs tällainen vaikea ja paljon huomiota herättänyt kysymys oli opetusharjoittelusta annettava arvosana. SOOL oli jo 70-luvun alusta alkaen kampanjoinut säännöllisesti arvosanan poistamisen puolesta.

Kannanotoissa esitettiin vaatimukset muuttaa opettajankoulutus peruskoulun vaatimuksia vastaavaksi: tiukka arviointi ja siten opettajaopiskelijan persoonallisuuden sitominen näitä vaatimuksia opiskelijoiden mielestä täyttäneet. Opetustaidosta annettavan arvosanan katsottiin opiskelijan oikeusturvan rikkomisen lisäksi rajoittavan opiskelijan mahdollisuuksia osoittaa todellinen osaamisensa.

Yleinen opintoihin suuntautunut kriittinen tarkastelu tutkinnonuudistuksen yhteydessä antoi ensimmäistä kertaa mahdollisuuden toimia asian puolesta. Niinpä SOOL toi asiaa esille aina tilaisuuden tullen. Ongelmalliseksi arvosanakysymyksen teki se, että kriteerit arvosanan antamiselle kyllä olivat, mutta niitä noudatettiin varsin eriarvoisesti eri opettajakoulutusyksiköissä. Lisäksi arvosanaan saattoi vaikuttaa harjoittelijan henkilökohtaiset ominaisuudet, esimerkiksi poliittiset näkemykset. Arvosana myös nähtiin kahlitsevana ja mahdollisuuksia rajoittavana: saadakseen hyvän arvosanan opiskelija joutui tekemään asiat sen mukaisesti, mitä ohjaava opettaja suositteli.

Opiskelijoiden tukena vaativassa taistelussa olivat muun muassa **Pertti Kansasen** väitöskirja "Tavoitearviointeihin perustuva tutkimus opetuksen affektiivisista tavoitteista" ja opettaja **Antti Halmisen** tutkimukset opetustaidon arvostelunkirjavuudesta sekä **Juhani Hytösen** väitöskirja aiheesta voidaanko opettajakokelaiden opetusharjoittelukäyttäytymistä selittää heidän persoonallisuutensa avulla. Tutkimusten mukaan arvosanojen hajonta oli muutamassa opettajankoulutuslaitoksessa aivan liian alhainen ja ope-

tusministeriön ohjeistuksen yläpuolella. Lisäksi ne toivat esiin opetustaidon arvosteluun liittyviä epäkohtia, kuten sen, että “ohjaajat näyttävät palkitsevan hyvän arvosanan muodossa tunnollista, tuntisuunnitelmissa pysyttelevää opetuskäyttäytymistä enemmän kuin joustavaa, opetustilanteiden varaan antautuvaa kokelaan esiintymistä.”

Sooliboolissa vuodelta 1981 oli aihetta käsittelevä runo nimeltään *Vaktoja*. Siinä opetusharjoittelua kuvattiin opiskelijan näkökulmasta seuraavasti:

*“liitu ja leuka no ehkä vihreä peukalo/
säkillinen myötämieltä aina säntillistä
kieltä/ suunnittele hyvin olet koksu
menestyvin/ öisin nautitse vain unta
neuvo sua ohjauskunta/ varo ettei kärsi
henki niin oot kiva henki/ katso ettet
liikaa näy taikka kalpaten sun käy/
hymyillä myös aina pitää piilossa
persoonasi itää/ peuhaa leiki, ole avoin
– puutu peliin jos haparoin/ puhu
paljon sano vähän älä ärsytä.”*

Toteutus venyy, SOOL vahvistuu

Vuoden 1981 liittokokouksessa Hämeenlinnassa hyväksyttiin Opetustaidon arvostelun työryhmän tutkimus “Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liiton kannanotto opetustaidon arvostelun puutteista ja parannuskeinoista”, jossa esitettiin – ei enää arvioinnin poistamista – vaan muuttamista kolmiportaiseksi. Arvioinnin viisiportainen järjestelmä tuli muuttaa totuudenmukaisemmaksi aloittamalla arviointi 1-3 entisen 5-portaisen asteikon mukaan, koska “3-portainen asteikko sisältää monia kiistattomasti nykyisen käytännön ohittavia tekijöitä.”

Suurta keskustelua ja kriittistä huomiota kiinnitettiin myös FYTT-mietinnön abstraktisuuteen ja tulkinnanvaraisuuteen. Erityisen ongelmalliseksi miellettiin uusi toimikunnan ehdottama terminologia. Kriittistä huolimatta tutkinnonuudistusta jatkettiin opetusministeriössä virkatyönä. Opetusministeriö antoi 1975 korkeakouluille soveltamisohjeet, joissa määriteltiin perustutkintojen laajuus, rakenne-taso ja keskeiset sisällölliset periaatteet. Ohjeiden mukaan uudistus tuli saattaa päätökseen syyslukukauden 1977 alkuun mennessä. Tutkinnonuudistus ei kuitenkaan edennyt aikataulussa – kasvatustieteissä uudistus saatiin aikaiseksi vasta vuonna 1979. Aihetta tutkineen **Mervi Kaarnisen** mukaan tutkinnonuudistuksesta kokonaisuudessaan muodostuikin kivulias ja erimielinen prosessi, joka työllisti laitoksia ja tiedekuntia seminaareineen, koukousineen, neuvotteluineen ja työryhmineen peräti 6-8 vuoden ajan. Koko prosessi miellettiinkin byrokraatti-

suuden ja katteettoman suunnittelu-optimismin ilmentymäksi.

SOOLin näkökulmasta tutkinnonuudistus oli monivuotinen projekti, joka sitoutti SOOLin jäsenyhdistykset toimintaan ja samalla SOOLin rooli opettajaksi opiskelevien kattojärjestönä vahvistui. Tutkinnonuudistukseen liittyvä pitkäjänteinen suunnittelu- ja edunvalvontatyö vaativat uusia yhteistyömuotoja SOOLin hallituksen ja jäsenyhdistysten välillä. Nuo muodot tuli synnyttää ja samalla ne muokkasivat toimintaa ja sen muotoja läpi 1970-luvun. Kattojärjestönä SOOL pystyi uuden, tiiviin yhteistyön avulla seuraamaan uudistuksen vaiheita sen eri tasoilla sekä vaikuttamaan myös suoraan koulutuksen erityiskysymyksiin kuten opetusharjoittelun arvosanaan.

SOOLista muodostui erityisesti SOOLin ja Suomen Auskultanttien yhdistyttyä kaikkien Suomen opettajankoulutuslaitosten opiskelijoiden oma, yhteinen järjestö, jolla oli myös todellista vaikutusvaltaa jäsentensä silmissä. Kuten Mikko Ruotsalo Sooliboolin pääkirjoituksessa vuonna 1977 totesi **Woody Guthrien** laulun sanoja leikkillisesti lainaten: *‘Sua en mä pelkää, mä kuulun liittoon, joka taistelee!’* Aikaisemmin moista yhtä omahyväistä ja liiton asemaa korostavaa lausuntoa ei olisi voinut edes antaa.

Kirjoittaja toimi SOOLin hallituksen varajäsenenä toimikaudella 2002-2003 ja artikkeli perustuu hänen pro gradu -tutkielmaansa Kahden tulen välissä - Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liiton toiminnan muotoutumisen vuodet 1971-1981. Kirjoitussrja päättyy.

TTP – Todella Tärkeä Paperi

Millään ei ole suurempaa merkitystä kuin sillä, mikä numero komeilee joulu- tai kevätodistuksessa. On ollut järkyttävää ja vähän pelottavaakin huomata, että itsearviointeilla, väliarvostelulla, sanallisella palautteella tai koetuloksilla on loppujen lopuksi aivan naurettavan pieni arvo verrattuna lukukauden – tai miksei jaksonkin – päättyessä annettavaan paperiläpärkeeseen. Todistuksessa seisovat numerot tai rastiit ovat kuin Korkeimman sanaa, kattava kokonaiskäsitys persoonallisuudesta. Ne kertovat ainakin oppilaiden itsensä mielestä heistä kaiken. He tuijottavat kiiluvain silmin numeroitaan ja vertailevat arvosanojaan muihin. Olenko parantanut arvosanojani, olenko ollut huonompi? Olenko edelleen yhtä huono vai ihanan täydellinen niin kuin aina ennenkin?

Todistuksen arvosanat – mitä ne muka kertovat? Oma uskoni arvosanojen absoluuttisesta totuudesta on karisut samaa vauhtia kuin olen niitä itse joutunut antamaan. Me opettajat annamme numeroita hyvin erilaisilla perusteilla, näin lievästi ja kauniisti ilmaistuna. Jotkut antavat suoraan saman numeron kuin mikä kokeiden keskiarvoksi on tullut. Toiset taas huomioivat tuntityöskentelyn, sillä voi joko parantaa tai huonontaa todistusarvosanaansa. Jotkut antavat kannustenumeroita, toiset rankaisevat huonosta käytöksestä antamalla huonomman numeron kuin mitä kokeiden keskiarvot osoittavat. Jotkut eivät anna periaatteesta koskaan kympejä, jotkut taas eivät koskaan nelosta. On myös niitä, jotka unohtavat antaa numerot kokonaan. Näiden ääripäiden välistä on valittava oma linjansa ja uskallettava sanoa arvostelunsa perustelut ääneen niin itselleen, oppilailleen kuin heidän vanhemmilleenkin.

Todistusarvosanojen antamiseen kuulemma tottuu. Mutta kun on ensimmäinen työvuosi menossa, ei ole tottunut mihinkään. Ei ole muuta vaihtoehtoa kuin rohkeasti ryhtyä urakkaan. Numeroiden antamisen, tai omassa

tapauksessa rastiin ruutuun sijoittamisen jälkeen on vielä usein mietittävä vapaille viivoille kirjoitettavaa sanallista arviota. Joissakin kunnissa on käytössä valmis lista, josta voi valita oppilaaseen sopivia määreitä. “Osaat laskea hyvin jakolaskuja. Olet iloinen ja aurinkoinen”. Meidän kunnassa ei vastausvaihtoehtoja ole, mistä toisaalta olen harmissani, mutta toisaalta myös onnellinen. Näin voin laittaa viivoille mitä tahansa eikä ketään tarvitse kategorisoida kunnanisien ja -äitien valitsemien määreiden mukaan. Mielessäni olen tehnyt rajauksen, että sanallisessa arvioinnissa käsittelem ainoastaan lasten oppimiseen ja kouluaineisiin liittyviä asioita, en heitä ihmisinä. En tiedä, onko se hyvä rajausta vai ei, mutta minusta ei ole tarkoituksenmukaista kirjoittaa kenenkään todistukseen: “Olet välillä kiltti, mutta melkein aina tuhma.”

Sanallista arviointia tehdessä täytyy yrittää lukea oma kirjoitus muiden silmin. Vanhemmat nimittäin saattavat ymmärtää lauseesi aivan toisella tavalla kuin mitä alun perin tarkoittit. Sitten onkin selittelemistä. Mahdollisia ongelmatilanteita varten vanhemmat kollegat ovat viisaasti neuvoneet ottamaan todistuksista kopiot itselleen. Lisäksi kannattaa pitää koetulokset ja muut arvostelun perusteet tallessa ja informoida vanhempia, että kaikki todistuksia koskevat kyselyt voi esittää vain ja ainoastaan samana päivänä kun todistukset jaetaan. Ettei sitten tarvitse heinäkuussa terassilta käsin ruveta muistelemaan, mikähän numeroh shille Yrhjöh-Kalehville stulihkaan annettuuh...

Vaikka todistusten kirjoittaminen on vastenmielistä touthua, sitä ei kannata tehdä vasta viimeisenä mahdollisena ajankohtana. Näin voin kertoa lyhyen, mutta karun kokemuksen todella syvällä rintäänellä. Muuten voi käydä niin että puhtaaksikirjoitusvaiheessa huomaatkin että todistus-pohjien lukumäärä ei vastaakaan oppilaidesi lukumäärää. Tämä aiheuttaa ylimääräistä ahdistusta, hermojen kiristymistä ja unettomuutta. Ei hyvä. Vahingosta viisastuneena Nuori Opettaja suunnittelee ajankäyttönsä, hallitsee kaaosta ja nauttii rauhassa auringosta oman talonsa pihassa. Nuori Opettaja on selvinnyt ensimmäisestä vuodestaan!

Lyyli Mantila

lyyli.mantila@luukku.com

“On uskallettava sanoa arvostelunsa perusteet ääneen.”

Kuinka riittämättömyysriiviö taltutetaan?

Muuttaessaan uuteen maahan ihminen elää hetken omutuisen harhan vallassa: hän kuvittelee, että vaihtaessaan ympäristöä myös hän itse syntyy jollakin tapaa uudelleen. Hän kuvittelee, että kaikki elämän vajavaisuudet ja arkipäivän ahdingot ovat haihtuneet jonnekin. “Elämä ja minä itse olemme raikkaita, uusia, osaavia, suorastaan kaikkivoipia!”, hän hyrisee tyytyväisenä. Todellisuus on kuitenkin toinen. Elämän rosoisuus seuraa mukana rinkan uumenissa, minne sitten meneekin.

Yksi minun mukanani matkustaneista vihulaisista on riittämättömyyden tunne – tuo opettajan uskollinen seuralainen! Kurssillani opiskelijat ovat suunnilleen ikäisiäni, joten opettajaidentiteetin omaksumisessa on välillä vaikeuksia. Opetettavaa asiaa on todella paljon ja kunkin opiskelijan suomenkielen tasoa on vaikeaa ottaa aina huomioon. Haluaisin lisäksi, että tunnit olisivat mielenkiintoisia, ja kaikki opiskelijat suorastaan rakastaisivat Suomen kirjallisuutta kurssin jälkeen! Riittämättömyys siis istahtaa silloin tällöin olkapäälläni kun valmistelen tunteja, ja kertoo minulle mielellään, että itse asiassa tiedän aika vähän mistään. Se luikahtaa mukaan luokkahuoneeseenkin, vaikka kuinka yritän vetää ovea sen nenän edestä kiinni. Riiviö hyppelee pöydällä ja kuiskii korvaani viime vuoden auskultointiopeja: “Ei ko-kö-kysymyksiä! Konstruktivismi kunniaan!”

Riittämättömyys on vaihtarin elossa seuralalaisena vapaa-ajallakin. Aikaa kun lopulta on rajallinen määrä ja tekemistä, nähtävää ja koettavaa on kotikämpungissa kovin paljon. Tekisi mieli myös hypätä juniin ja busseihin ja matkustaa unkarilaisiin kyliin, tai ulkomaille asti. Unkaristahan on loistavat mahdollisuudet siihen. Nyt pitäisi käyttää tilaisuutta hyväkseen! Riiviö kuiskaa: ehditkö, nautitko kylliksi ja tarpeeksi? Osaatko elää tässä ja nyt? Saatko kaikki elämykset varmasti ja heti?

Riiviö imee voimansa länsimaisesta suoritusajattelusta: on tärkeää olla tehokas, toime-

lias, onnistuva – niin työn kuin koko elämän suhteen. Onnistunut elämä pitää sisällään lukuisan määrän huippuelämyksiä ja huippukokemuksia. Riiviön saa kuitenkin – ainakin väliaikaisesti – talttumaan, kun hyväksyy sen, ettei tarvitsekaan tehdä ja osata niin paljon ja ymmärtää, että koko ajanhan oppii uutta! Riiviö hiljenee, kun muistaa, että opetuksessa on paljon hetkiä, jolloin työ on onnistumista: mielenkiintoisia ja haastavia keskusteluja, yhteistä naurua, siltojen rakentamista yli kulttuuri- ja kielirajojen, yhteisen maailman jakamista ja toisista oppimista. On tärkeää huomata, että myös pieniä, suuria elämyksiä on ympärillä koko ajan: aamuvalo matkalla kouluun ja paprikavuori torilla. Tai Unkarin kansallispäivä maaliskuun auringossa.

Opiskelijoita täynnä oleva laiva lipuu pitkin Tonavaa, matkalla pieneen Esztergomin kaupunkiin. On ensimmäinen todella lämmin kevätpäivä. Laulu raikaa kannella, viulu ja haitari soivat. Laulut kertovat vallankumouksesta ja rohkeista ihmisistä sen pyörteissä. Aurinko lämmittää kasvoja. On ihanaa sulkea silmät, kuunnella musiikkia ja puheensorinaa – englantia, uncaria. Keskustelemme unkarilaisten ja vaihtareiden kanssa elämästä Unkarissa ja muualla.

Ajattelen mutkikkaita kohtalon teitä, jotka ovat johtaneet meidät tämän laivan kannelle eri puolilta Eurooppaa. Ranskalainen Matilda haluaa tietää erään asian: “Onko se aivan totta, että Suomessa käydään ystävien kanssa saunassa? Vai onko se pelkkä myytti?” Vakuutan, että se on aivan totta. Yhtäkkiä, siinä keskellä Tonavaa, muistan savun hajun, pehmeän järveden iholla ja laiturin puun lämmön jalkojen alla. Tulen onnelliseksi siitä ajatuksesta, että Suomi on siellä jossakin, se odottaa minua ja koko kesä siellä. Laiva jatkaa kulkuaan joella, puheensorina yltyy, laulu soi. Elämä tuntuu täysin riittävältä.

Elina Kanto

“Riiviö imee voimansa suoritusajattelusta.”

Pygmit bailaa

J. Karjalainen:
Vanhaa rautaa –
keihäänkärkiä
1992-2004.
Poko Rekords,
2004.

J. Karjalaisen viimeisimmän 12 vuoden tuplahittikokoelmaa ei yllättäen julkaistu viime joulukuksi, vaan vasta vuodenvaihteen jälkeen. *Vanhaa rautaa – keihäänkärkiä 1992-2004*, alkaa periaatteessa *Tähtilampun alla* levyn keskeltä, sillä levyiltä on tällä kokoelmalla mukana biisit *Espanja* sekä loistava *Avaruuden ikkuna*. Edellisellä Karjalaisen hittikokoelmalla *Suurimmat hitit* olivat mukana samaisen albumin *Mies, jolle ei koskaan tapahdu mitään* ja *Telepatiaa*. Nyt julkaistu tuplakokoelma ei siis turhenna edellisen kokoelman olemassaoloa, vaan täydentää sitä, sillä kokoelma ei sisällä lainkaan Karjalaisen Mustat lasit -aikakauden hittejä.

Vanhaa rautaa kokoelmalla on mukana Karjalaisen kaksi viimeistä yhtyettä J. Karjalainen yhtyeineen ja edelleen voimissaan oleva Electric sauna. Yhtyeineen-yhtye lopetti loistavan *Viljelä lupiineja -albumin* jälkeen, jonka nimikkobiisi avaa nyt julkaistun tuplakokoelman. Jos kesäisen mökkitiien voi soittaa levyille, niin *Viljelä lupiineja* -biisissä se on tavoitettu tähän saakka täydellisimmin. Loistavia lohkaisuja em. albumilta ovat myös *Mä käännyn hiljaa pois* ja *Sana sai sivet*. Tämän tuplakokoelman ensimmäisen levyn kaksi viimeistä biisivalintaa ainakin allekirjoittanutta hivenen hämmästyttävät. *Sä oot cool* ja *Kaikki pallot ilmasta* ovat niitä typerimmistä päästä olevia karjalaisrenkutuksia. Varsinkin, kun samaan aikaan levyiltä puuttuvat sellaiset loisteliaat tunnelmakudelmät kuin

Picnic ja *Kuinka kauan vielä?* Olisiko levystä pitänyt tehdä triplakokoelma, että kaikki eri näkökulmasta arvioitavat suuret laulut olisivat kokoelmalle mah-tuneet?

Musiikillisesti Yhtyeineen-yhtye ja Electric sauna ovat huomattavasti lähempänä toisiaan kuin Mustat lasit ja Yhtyeineen-yhtye aikoinaan. Yhteistä Karjalaisen kaikille bändeille on ollut se, että ne ovat olleet täynnänsä Suomen eturivin muusikoita.

Vanhaa rautaa kakkoslevy alkaa upealla *Keihäänkärki*-biisillä. Sitä seuraa välittömästi yksi Karjalaisen "hiteistä hitein" eli *Missä se Väinö on?* Toisen levyn muita ehdottomia huippuhetkiä ovat lisäksi *Hullun laulu*, *Kehräjä*, *Verinen mies* ja mummola-nostalgiaa tarjoava *Paskahousua*. *Keihäänkärjen* kanssa samoihin sfääreihin nousee koko kokoelmakun päätävä *Hulmukka*.

Vanhaa rautaa ei sisällä yhtäkään uutta laulua, mikä on sinänsä sääli. Muutama uusi biisi tai vanhojen biisien liveversiot olisivat kummasti virkistäneet tätä kokonaisuutta. Toisaalta Karjalaiselta on hiljattain julkaistu myös live-dvd *Mikä mahtaa olla in?*, jossa tätä kaivattua liveä on yllin kyllin tarjolla.

Ehkä on kuitenkin niin, että Karjalainen on viimeisillä albumeillaan toistanut melkoisesti itseään. Onkohan niin, että tämän kokoelma päättää jonkin aikakauden ja seuraavaksi on luvassa jotain ihan uutta? Siihen saakka tämä tuplakokoelma kelpaa mainiosti. Erityisesti kesäisille automatoille tämä kokoelma sopii kuin täysautomaattinen ilmastointi uusien autojen kauppa-
päälliseksi.

A.Jalla

OKKA-säätiön kirjakakit erikoishintaan vain SOOLin jäsenille!

Opetus-, kasvat- ja koulutusalojen OKKA-säätiö tarjoaa SOOLin jäsenille opintojen tueksi seuraavia kirja-paketteja erikoishintaan (postitus-kulut sisältyvät hintaan):

Kirjakaketti 1, hinta 5 euroa
Berghäll-Bäsk-Harra-Itälä-Lahdes-Nissilä-Äminne: Elinikäinen oppija
Honka-Lampinen-Ruohotie-Harra:
Matti Peltonen - näkija ja tekijä

Kirjakaketti 2, hinta 10 euroa
OKKA-säätiön vuosikirja 2001:
Opettajan professiosta
OKKA-säätiön vuosikirja 2002: Aivot, maailmankuva, informaatiotulva -
opettajuus?

Kirjakaketti 3, hinta 10 euroa
Martti Hölsä: Itäkarjalaisopettajia Suomessa jatkosodan aikana
Martti Hölsä: Suomalainen kansakoulu Itä-Karjalassa 1941-1944

Kirjakaketti 4, hinta 20 euroa
Bruce Beairsto-Pekka Ruohotie:
Empowering Teachers as Lifelong Learners
Bruce Beairsto-Pekka Ruohotie:
Conative Constructs and Self-Regulated Learning

Kirjakaketti 5, hinta 25 euroa
Risto Honkonen: Koulutuksen lomo -
retoriikka, politiikka ja arviointi
Hannele Niemi-Pekka Ruohotie:
Theoretical Understandings for Learning in the Virtual University

Tilaukset suoraan OKKA-säätiöstä:
(09) 1502 421, taina.lunden@oaj.fi

Kirjaesittelyt osoitteessa
www.sool.fi/sub/okka.html

OKKA-säätiö ei toimi liiketaloudelli-
sesti, vaan julkaisujen mahdollinen
tuotto käytetään stipendirahaston ja
julkaisu-toiminnan hyväksi. Ostamalla
säätiön julkaisuja edistät osaltasi
suomalaista opetusta.

Meet the LISTEN board in Iceland!

LISTEN, Lärarstuderande I SamarbeTE i Norden is cooperation between teacher student organizations in the Nordic countries.

The LISTEN board met in January in Iceland. We took few extra days before the meeting to enjoy Iceland. Read what we experienced and see what the LISTEN board thought about Iceland!

☆☆☆

Welcome to Iceland!

We are Oskar and Finnbogi, your guides to Reykjavik. Reykjavik is the capital of Iceland. It is the country's largest city and the world's most northerly capital. The capital area

includes seven municipalities in addition to Reykjavik itself, with a total population of about 170 000, of which over 108 000 live in Reykjavik. Reykjavik means "Smoky Bay", so named by the first settler in the 9th century because of steam rising from geothermal hot springs. This geothermal energy is utilized to provide economical, non-polluting heating to the city's buildings. Hence Reykjavik is one of the cleanest cities

in the Western world. One of the country's best salmon rivers runs right through the city. Reykjavik offers lot of historical sites, natural beauty, museums and galleries, excellent shopping and a wide range of leisure activities. I'm hoping to see lot of Finns here in Iceland in the future!

Oskar and Finnbogi, Iceland

☆☆☆

Swimming outside in January

Our first visit to Iceland's great nature took place in the Blue Lagoon, what is a pool of geothermal seawater. The seawater is led directly from its natural source to the Blue Lagoon. The Blue Lagoon is two thirds saltwater and one third fresh water. It is also rich in unique natural minerals, as silica mud and blue green algae. And I can tell you, that the mud felt great in your skin! We got a little scared first when we got there, cause the water smelled awful. But when we got to the water, we totally forgot the smell. Thought it was January, the water was 37-39°C! It felt so good and we could have been lying there the whole day. The views were also great, cause the Blue Lagoon is surrounded by lava. But there was still lot to experience, so we had to move on and start to repair our selves for all the other wonders.

Henna and Kati, Finland

☆☆☆

Danes lost in the magnificent Icelandic nature

Even when you visit remote tourist areas of season, you are bound to meet Japanese tourists with lots of cameras. Our visit to the area of "Geysir" provided us with both magnificent nature scenery and the ever-present Japanese camera carriers. The nature was amazing, at least for a Dane. In Denmark the water stays in the ground, it doesn't jump 10 meters into the air boiling hot. The whole area was covered in small hot springs that was sizzling and bobbling and creating a foggy steam. Suddenly without warning "Strokkur", the

second largest geyser in the area went off. Being human you were reminded of nature's power. Unfortunately we missed out on the great geyser – it usually goes off once a day. But it just goes to show that you need to save your energy and put all your efforts in to your trying, if you want to great something spectacular.

Janne and Lars, Denmark

☆☆☆

Hello teacher students in Finland!

My name Sibel Polat and I am a teacher student from Sweden. I am also a member of the LISTEN board. Being a part of this wonderful cooperation between Scandinavian teacher students gives me the opportunity to meet new and interesting people and also to travel in Scandinavia. Our last LISTEN meeting was held in Iceland. This was a trip to remember! We travelled around the East Coast and saw many interesting and beautiful places. The most memorable thing for me from this trip would be the horseback riding. Since I never before had been

on a horse, naturally I was a bit scared. No, I was terrified to be honest. But we had a very good instructor who helped me to get on the horse and gave me tips about how to control the horse. It was an exhilarating experience to be on a horse. The Icelandic horses are small and chubby, which makes them so adorable. I was falling in love with my horse until he started running really fast and that ended our love affair. I got off the horse and thanked God that I still was in one piece. I will never forget that day.

Sibel, Sweden

☆☆☆

Greetings from Norway!

We went to see Gullfoss (The Golden waterfall) Iceland's most famous waterfall, and one of the natural wonders of the world. It is in the mighty glacial river Hvita (White river), just a few kilometres from another natural wonder, the world-famous Geysir. The enormous white glacial cascade drops 32 metres into a narrow canyon which is 70 metres deep and 2.5 kilometres long. As we were there in January it had an unusual appearance because it was garbed in ice and snow. Everybody was stunned by its power and beauty. Earlier, Gullfoss was part of the nearby farm Brattholt owned by the farmer Tomas Tomasson and his daughter Sigridur Tomasdottir. Foreign investors were close to buying Gullfoss to harness it for electricity and charge a fee for viewing it. The

farmer and his daughter took the case to the parliament, and Sigridur even threatened to drown herself in the waterfall if the deal went ahead. The government intervened and purchased the falls. This idea of destroying the waterfalls seems ridiculous today but some things that make sense today may be found to be ridiculous in the future. Therefore we might say that our visit to Gullfoss reminded us of the importance of treating natural wonders with care and dignity.

Kathrine and Kristján, Norway

Elokuussa Tanskaan!

Pohjoismaiden opeopiskelijoiden LISTEN-organisaatio järjestää joka toinen vuosi kansainvälisen konferenssin. Tänä vuonna konferenssi pidetään Tanskan Aalborgissa 4.-8. elokuuta. Teemana on 'Chelleges of the Modern Teacher'. Konferenssiin osallistuu opeopiskelijoita myös Suomesta.

Lisätiedot:
hanna.harsia@sool.fi
kati.hakala@sool.fi

www.listen.tk

Kerjäläis-Pekka

Seuraava luettelonomaisesti esitetty ohjelmaformaatti on Jalla Television Enterprisen omaisuutta. Kaikki rosvot pidätetään.

1. Valitaan lukuisista suomalaisista poikamiesmiljonääreistä yksi ja naamioidaan hänet köyhäksi, toimeentuloturvan varassa eläväksi Kerjäläis-Pekaksi.

2. Kerjäläis-Pekka asettuu asumaan kodikkaaseen 25 neliön yksiöön suomalaiseen betonilähiöön. Hän joutuu hankkimaan asuntoonsa huonekalut 100 eurolla. Lisäksi hänelle annetaan ruokarahaa 50 euroa.

3. Kerjäläis-Pekan tuotantotiimi etsii pintaliitokapakoista kymmenen älykästä naista. Naisille kerrotaan, että Pekka on suomalainen monimiljonääri, joka haluaa leiskauttaa lempeä ja valita morsion televisiossa.

4. Suostuneet naiset raahataan kahleissa Kerjäläis-Pekan asuntoon. Tällöin heille paljastetaan, että Pekka onkin oikeasti rutiköyhä ja elää toimeentulotuen varassa.

5. Pekka ja naiset aloittavat yhteiselämänsä. Pekka öykkäroi, juo jatkuvasti olutta ja kohtelee naisia kurjasti. Miespuolinen sosiaalityöntekijä vierailee asunnossa usein ja juontaa samalla koko sarjan, vaikka sarjan juontajaksi onkin mainostettu viisi vuotta sitten erään kilpa-autoilijan kanssa seurustellutta neiti Anne-Liisa Humalkoskenojaa. Anne-Liisa vierailee joka kolmannessa jaksossa ja sanoo: "Tänään on vuoro jonkun tytöistä lähteä kotiin."

6. Pekka lähettää naisia yksi kerrallaan pois, mikäli heidän pärtäkertoimensa ei oikein miellytä. Jäljelle jääneet saavat opetella vuoron perään tekemään kiljua Pekan kanssa. Suihkun käyttöä rajoitetaan siten, että lämmintä vettä tulee vain kymmenen minuuttia päivässä. Öisin asunnon lämpötila lasketaan noin 13 celsiusasteeseen. Pekka lämmittää punkassaan kaikkia halukkaita ja kertoo sitten kokemuksistaan: "Tiätsä Misse oli kyllä hyvää seuraa, tiätsä. Tiätsä se oli niinku aika lämmin, tiätsä. Niinku helvetti ois alkanu sulaa, tiätsä. Meillä oli ihan rela meininki, tiätsä, mut jotenkin se oli vähän pidättyväinen tiätsä, mut me ollaan kyllä samalla aallonpituudella tiätsä, ei niinku pidätellä tiätsä, vaan mennään niinku loppuun saakka, tiätsä. Tiätsä, sä taidat tajuta, tiätsä."

7. Miespuolinen sosiaalityöntekijä auttaa Pekkaa tiputettavien naisten valitsemisessä. Hän kuiskuttelee Pekan kanssa rappukäytävässä. Naisten elinoloja kurjistetaan päivä päivältä enemmän. He saavat syödäkseen vain paistetun kananmunan päivässä. Näin todelliset rotunaiset alkavat väistämättä erottua joukosta.

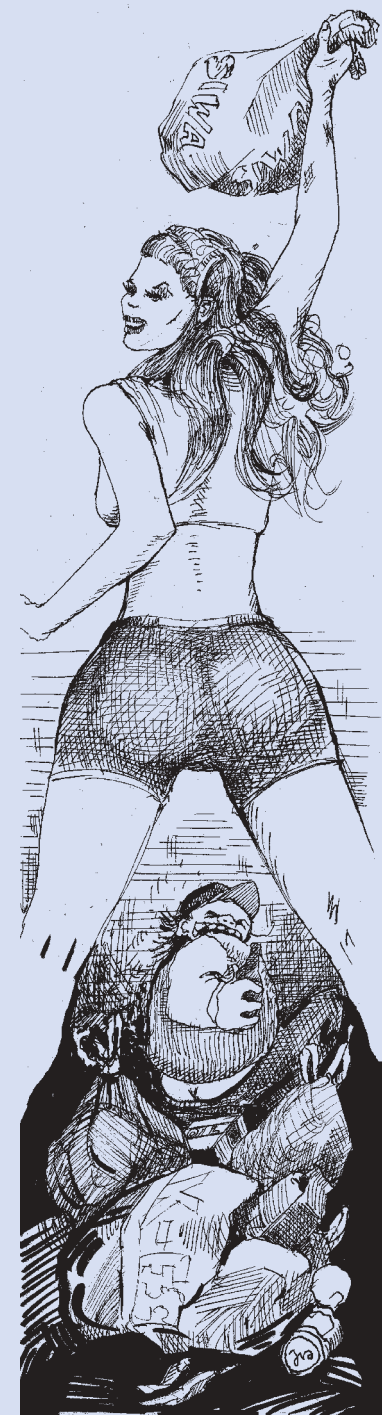
8. Jokainen nainen pääsee vuorollaan Pekan kanssa tonkimaan Siwan roskiksiä. Vaikka retki on lyhyt, nauttivat naiset kahdenkeskisestä ajasta Pekan kanssa. Pekka on koko ajan noin kahden promillen humalassa ja käyttäytyy sopivan asiattomaksi. Pekka huutaa ja uhkailee. Naiset pillahtavat kukin vuorollaan itkuun. Mutta Pekka on kaikkineen niin lutuusen aito.

9. Kun naisia on jäljellä kolme, tulee heille ilmiriita Pekasta ja he repivät toisensa kaljuiksi. Miespuolinen sosiaalityöntekijä rientää avuksi.

10. Kun naisia on jäljellä enää kaksi, paljastetaan heille koko totuus. Pekka on todella oikeasti monimiljonääri ja kaiken lisäksi sopuisa gentleman.

11. Pekka ilmoittaa naisille lopullisen valintansa. Hän valitsee miespuolisen sosiaalityöntekijän, koska on homoseksuaali.

12. Pekka ja sosiaalityöntekijä lähtevät Tallinnan laivalle ja tytöt jäävät itkemään rannalle. Ja jos todella haluat tietää mitä Pekan asunnossa tapahtuu, niin vaihda kanaavaa.

AIMO JALLA

Ope on maailman napa - ja kesällä napa paljaana.

SOOLin jäsen, muista jäsenetusi myös kesällä!

Ifin vapaa-ajan tapaturmavakuutus ja matkavakuutukset ovat rahanarvoinen etu kesällä maata ja maailmaa kiertäessä.

Teboilin polttoainealennus sekä laivayhtiöiden, retkeilymajojen ja hotellien jäsenetuhinnat kannattaa myös huomioida.

Ulkomailla OAJ/SOOL-jäsenkorttia kannattaa vilauttaa museoissa ja näyttelyissä - tuloksena on usein ilmainen sisäänpääsy tai alennusta pääsylipun hinnasta.

Kesälukemiseksi OKKA-säätiön kehittävät kirjapaketit erikoishintaan vain SOOLin jäsenille.

**Jäsenedut, ajankohtaiset tiedotteet,
linkit, ohjeet ja paljon muuta koko kesän,
24h vuorokaudessa osoitteessa**

www.sool.fi

